

Nr 90

Utlåtande i anledning av motioner om en för hela landet enhetlig telefontaxa, m.m.

(4:e avd.)

Motionerna

I de likalydande motionerna I: 7 av herrar Bengtson och Johan Olsson samt II: 10 av herr Börjesson i Falköping m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning om övergång till en för hela landet enhetlig telefontaxa, i enlighet med vad som anförts i motionerna.

I de likalydande motionerna I: 141 av fröken Stenberg och II: 246 av herr Thylén har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning syftande till införandet av en enhetlig telefontaxa för hela landet.

I motionen I: 712 av herr Nils-Eric Gustafsson m. fl. har hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande införandet av en för hela landet gällande enhetlig teletaxa.

I de likalydande motionerna I: 206 av herrar Axelson och Skagerlund samt II: 242 av herr Eriksson i Arvika m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att en revision sker av nuvarande telefontaxor i syfte att sänka avgiften för samtal på längre avstånd.

I de likalydande motionerna I: 708 av herr Eric Carlsson och II: 837 av herr Nilsson i Tvärälund m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om en utjämning av telefontaxorna i enlighet med de riktlinjer som anförts i motionerna.

I de likalydande motionerna I: 731 av herrar Strandberg och Karl Pettersson samt II: 842 av herrar Pettersson i Gäddvik och Nilsson i Agnäs har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att televerkets taxesystem blir föremål för översyn och utredning syftande till: 1. lokaliseringspolitisk anpassning, 2. enhetstaxor inom storkommunerna, 3. bättre anpassning för närboende inom riktnummerområdenas gränser, 4. analys av möjligheterna till enhetstaxa vid trafik utom eget riktnummerområde.

I de båda likalydande motionerna I: 86 av herr Karl Pettersson m. fl. och II: 99 av herrar Petersson i Gäddvik och Nilsson i Agnäs har, såvitt nu är i fråga, hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att den av televerket tillsatta arbetsgruppen, som skall se över nuvarande teletaxepprinciper, bedriver sitt arbete i snabb takt och därvid noga överväger möjligheterna att genom ändringar av antalet avståndsklasser och gränserna mellan dessa göra teletaxorna mindre avståndsberoende.

Remissyttrande

Över motionerna har utskottet inhämtat yttrande från *televerket*. Se bilaga till detta utlåtande.

Utskottet

I sitt yttrande över motionerna redogör televerket i korthet för allmänna taxepprinciper inom verkets område samt nuvarande system för beräkning av samtals-taxorna. Vidare lämnas en redogörelse för hittills vidtagna åtgärder och pågående verksamhet för utjämning av telefonkostnaderna dels mellan tätort och landsbygd, dels mellan olika landsdelar. Dessa åtgärder avser framför allt avgifterna för samtal inom kommuner och kommunblock samt på längre avstånd och har således främst betydelse för abonnenterna inom Norrlandslänen. Inom verket har vidare tillsatts två arbetsgrupper — den 5 november 1968 respektive den 22 augusti 1969 — av vilka den ena skall undersöka möjligheterna att sänka kostnaderna för samtal mellan kommunblockens olika delar och vederbörande centralorter och den andra företa en grundlig översyn av hela taxesystemet. Båda arbetsgrupperna har tagit del av motionärernas framställningar.

Sammanfattningsvis framhålles, att televerket är medvetet om att utvecklingen kräver en successiv anpassning av taxorna efter ändrade förhållanden. En omläggning av taxesystemet i syfte att uppnå en utjämning av abonnenternas samtalskostnader förutsätter emellertid djupgående och tidskrävande undersökningar rörande trafikala, tekniska och ekonomiska frågor. Dessa innefattar bl. a. spørsmålet om hur man lämpligast skall kunna täcka dels de kostnader, som vid en taxeändring kan bli nödvändiga för ändring och utbyggnad av stationsutrustningar och ledningsnät, dels en vid en taxeändring eventuellt uppkommande inkomstminskning. En mera genomgripande förändring kan därför enligt verket ej förväntas förrän efter flera års utrednings- och planeringsarbete. I avvaktan härpå anses dock en del åtgärder — under förutsättning att erforderliga medel ställs till disposition — kunna vidtas för att tillgodose vissa angelägna önskemål. Dessa avser en utjämning av taxorna för samtal med centralorten i kommunblock och avgiftslättnader för samtal inom Norrland.

Verket förklarar sig inte kunna närmare ange tidpunkten för genomförande av sådana partiella taxelättnader men avser att behandla frågorna med hög prioritet. Att så sker finner utskottet angeläget.

Utskottet finner i likhet med motionärerna största möjliga utjämning av telefon-taxorna önskvärd. Med tillfredsställelse konstaterar utskottet att ett prioriterat utredningsarbete pågår inom verket i detta syfte. Utskottet, som är väl medvetet om att frågans belysning kräver omfattande undersökningar av teknisk och ekonomisk natur, förutsätter att utredningsarbetet bedrivs med största möjliga skyndsamhet.

Under hänvisning till det anförda och med beaktande jämväl av de i televerkets yttrande i övrigt åberopade omständigheterna finner utskottet motionärernas syften i det närmaste tillgodosedda. Några särskilda åtgärder i ämnet från riksdagens sida synes ej påkallade varför motionerna avstyrks.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 7 och II: 10, I: 141 och II: 246, I: 712, I: 206 och II: 242, I: 708 och II: 837, I: 731 och II: 842 samt I: 86 och II: 99, sistnämnda båda motioner i vad de avser översyn av televerkets taxor.

Stockholm den 28 april 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), Rikard Svensson (s), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bengt Gustavsson (s), Nyman (fp), Wååg (s), Kaijser (m), Björk (s), Högström (s), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Wikström (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Mellqvist (s), Gustafson i Göteborg (fp), Nordstrandh (m), Bergman (s), Lindholm (s), Mattsson (cp), Enskog (fp), fröken Ljungberg (m), Lindahl (s), Antonsson (cp), fru Holmberg (s), herrar Blomkvist (s), Andersson i Knäred (cp), Pettersson i Lund (s) och Lindberg (s).

Reservation

av herrar Bohman (m), Nyman (fp), Kaijser (m), Wirtén (fp), Nils-Eric Gustafsson (cp), Wikström (fp), Johan Olsson (cp), Gustafson i Göteborg (fp), Nordstrandh (m), Mattsson (cp), Enskog (fp), fröken Ljungberg (m), herrar Antonsson (cp) och Andersson i Knäred (cp) som anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »motionerna avstyrks» bort ha följande lydelse:

»Utskottet ansluter sig i allt väsentligt till de av motionärerna anförda synpunkterna rörande önskvärdheten av en utjämning av telefontaxorna syftande till en i möjligaste mån enhetlig taxa för landet i dess helhet. I och för sig finner utskottet det därför tillfredsställande att förenämnda utredningsarbete påbörjats och att motionerna överlämnats till de båda arbetsgrupperna. De i motionerna aktualiserade frågorna är emellertid av sådan vikt och karaktär att den begärda översynen inte bör ske enbart inom televerkets ram utan genom en mera allsidigt sammansatt grupp under medverkan exempelvis av personer med erfarenhet av regionalpolitiska bedömningar. Utskottet anser det därför böra ankomma på Kungl. Maj:t att med beaktande av det anförda närmare överväga och besluta om formerna för det fortsatta utredningsarbetet. Av televerket förklaras vidare här berörda frågor vara så komplicerade att för deras lösning i angiven riktning flera års utrednings- och planeringsarbete bedöms erforderligt. Enligt utskottets uppfattning är de emellertid så angelägna att arbetet bör bedrivas med största möjliga skyndsamhet.

Vad utskottet sålunda anført bör av riksdagen ges Kungl. Maj:t till känna.»

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av motionerna I: 7 och II: 10, I: 141 och II: 246, I: 712, I: 206 och II: 242, I: 708 och II: 837, I: 731 och II: 842 samt I: 86 och II: 99, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anført beträffande den i motionerna begärda översynen av televerkets taxor m. m.»

Televerkets yttrande (31.3.1970) över motioner rörande översyn av televerkets taxor, m. m.

Genom remiss den 20.2.1970 har Kungl. Maj:t anmodat televerket att avgiva yttrande över inom riksdagen väckta och till utskottet hänvisade motioner I: 7, II: 10, I: 141, II: 246, I: 712, I: 206, II: 242, I: 708, II: 837, I: 731, II: 842, I: 86 och II: 99 om ändring och/eller översyn av televerkets telefontaxsystem. Samtliga motioner berör direkt eller indirekt frågan om utjämning av abonnenternas telefonkostnader mellan Norrland och övriga delar av landet. Sammanfattningsvis omfattar motionerna följande punkter:

1. Enhetlig telefontaxa.
 - 1.1 Enhetlig telefontaxa för hela landet (I: 7, II: 10, I: 141, II: 246, I: 712).
 - 1.2 Enhetlig telefontaxa inom kommun (I: 708, II: 837, I: 731, II: 842).
 - 1.3 Enhetlig rikstaxa (samtal utom eget taxeområde) (I: 731, II: 842).
2. Utjämning av telefontaxorna.
 - 2.1 För hela landet (I: 708, II: 837).
 - 2.2 Inom riktnummerområde (I: 731, II: 842).
3. Lägre taxa för samtal över längre avstånd.
 - 3.1 Allmänt hållna framställningar (I: 206, II: 242).
 - 3.2 Minskning av antal avståndsklasser (I: 86, II: 99).
 - 3.3 Slopande av — exempelvis — de 3 kortaste intervallen för rikstrafik (I: 731, II: 842).
4. Lokaliseringspolitisk anpassning (I: 731, II: 842).

Innan framställningarna behandlas närmare, redogöres i korthet för televerkets allmänna taxepprinciper och det nuvarande samtalstaxsystemet samt för vidtagna, pågående och i fortsättningen tänkbara åtgärder för att åstadkomma den önskade utjämning av telefonkostnaderna — särskilt med tanke på Norrland — som utgör grundtemat i motionerna. I detta sammanhang må anföras, att begreppet »utjämning av telefonkostnaderna» måste innebära »omfördelning av telefonkostnaderna», om icke de företagsekonomiska målen (se nedan) skall eftersättas.

I ALLMÄNNA TAXEPRINCIPER

Den allmänna målsättningen för televerkets taxepolitik har varit att hålla sådana taxor, att i första hand inkomsterna från televerkets totala rörelse täcker samtliga driftkostnader, inklusive avsättningar till värdeminskningsskonto och ränta på lånat kapital, samt därutöver ger en mindre vinst, i andra hand televerkets olika rörelsegrenar var för sig blir ekonomiskt bärande och i tredje hand täckning erhålls för kostnaderna för de inom varje rörelsegren tillhandahållna olika tjänsterna.

Vid taxesättningen har televerket också tagit hänsyn till andra aspekter. Sålunda har televerkets strävan bl. a. varit att för varje tillhandahållen tjänst i största möjliga utsträckning tillämpa enhetstaxa baserad på den för hela landet beräknade

genomsnittliga kostnaden för respektive tjänst, vilket innebär att avgifterna för stora abonnentgrupper — speciellt på landsbygden och i glesbygder — är avsevärt lägre, än de skulle varit vid strikt kostnadstäckande individuell avgiftssättning.

Det må anföras, att en jämförelse rörande avgifterna för telefonsamtal i olika länder visar att taxenivån i Sverige är betydligt lägre än i de flesta andra länder.

II NUVARANDE SAMTALSTAXESYSTEM

Landet är i samtalstaxehänseende indelat i ett antal telefontaxeområden med var sin taxestation.

Vid samtal mellan abonnenter inom samma stationsområde registreras *en* markering på abonnentens samtalsmätare oberoende av samtalslängden (lokalsamtalstaxa).

Vid samtal mellan abonnenter anslutna till skilda stationer inom ett taxeområde sker registrering med en markering var 9:e minut (närsamtalstaxa).

För samtal mellan abonnenter tillhörande olika taxeområden sker registrering med en markering för en viss tidsperiod, vars längd beror av avståndet mellan taxestationerna enligt nedanstående tabell (rikssamtalstaxa).

Avståndsklass	Avstånd mellan taxestationer i kilometer	Markeringsintervall, sekunder
1	högst 45	45
2	mer än 45 men högst 90	24
3	mer än 90 men högst 180	15
4	mer än 180 men högst 270	12
5	mer än 270 men högst 450	10
6	mer än 450	8

Den första periodiska markeringen för när- och rikssamtal elimineras i flertalet fall, varigenom den första perioden i genomsnitt blir $1\frac{1}{2}$ gång så lång som de följande. För exempelvis närsamtal (samtal inom ett taxeområde), vid vilket en markering registreras var 9:e minut, blir den första perioden i genomsnitt 13,5 minuter. Enligt statistik över medelsamtalstider för närsamtal innebär detta, att drygt 90 % av alla samtal av detta slag debiteras med endast en markering, dvs. med samma avgift som för lokalsamtal (samtal inom samma stationsområde).

III HITTILLS VIDTAGNA SAMT PÅGÅENDE ÅTGÄRDER FÖR UTJÄMNING AV TELEFONKOSTNADERNA

Som exempel på hittills vidtagna samt pågående åtgärder för att utjämna abonnenternas telefonkostnader dels mellan tätort och landsbygd, dels mellan olika delar av landet kan följande nämnas.

1. Successiv reducering av antalet avståndsklasser för rikssamtal.

Systemet med avståndsklasser infördes 1916, och antalet avståndsklasser var

vid denna tidpunkt 10. Dessa reducerades år 1933 till 8, genom att de gamla avståndsklasserna 6 och 7 resp. 8 och 9 slogs ihop. Samtidigt sänktes avgiften kraftigt i den gamla avståndsklassen 10. År 1938 fastställdes antalet avståndsklasser till 6, varvid samma avgift kom att gälla — och fortfarande gäller — för alla avstånd över 450 km mellan taxestationer.

Motiveringen för den år 1938 genomförda reduceringen av antalet avståndsklasser var bl. a., att abonnenterna i övre Norrland vid samtal till Stockholm icke skulle vara försatta i sämre läge i avgiftshänseende än abonnenterna i sydligaste Sverige. Åtgärden vidtogs trots att vid denna tidpunkt ledningskostnaden fortfarande var relativt hög per förbindelsekilometer. Man kan sålunda säga, att den senare (i huvudsak under 50- och 60-talen) inträdande utvecklingen på transmissionsområdet, vilken särskilt för länge förbindelser lett till mindre kostnader per förbindelsekilometer, kom abonnenterna tillgodo i förskott.

2. Slopande den 1.1.1948 av avgifterna för ledning till telefonabonnemang utanför de tidigare gällande s. k. frikretsarna.

Härigenom blev inträdesavgiften för telefonabonnemang lika för den bofasta befolkningen överallt i landet.

Även abonnemangavgifterna för telefonabonnemang blev genom denna reform i stort sett desamma över hela landet. Avvikelserna består främst i att abonnenterna i och kring vissa storstäder, vilka kan utväxla lokal- och närsamtal inom till abonnentantalet stora områden, har något högre abonnemangavgifter än abonnenter i övriga delar av landet.

3. En successivt genomförd sammanslagning av taxeområden.

Denna åtgärd har betydelse först och främst för Norrland, där antalet taxeområden sedan mitten av 1940-talet minskat med 14 från 96 till 82.

4. Införande av närsamtalstaxa för samtal inom egen kommun.

I samband med den nya kommunindelning, som trädde i kraft den 1 januari 1952, slopades som regel rikssamtalsavgiften i förekommande fall för telefonsamtal inom storkommuner, och i stället infördes närsamtalstaxa för dylika samtal.

5. Införande av s. k. bufferttaxa.

En strikt tillämpning av normal rikssamtalstaxa skulle innebära orättvisor för de abonnenter, vilka bor nära en taxeområdesgräns. För samtal mellan abonnenter, anslutna till telefonstationer belägna i närheten av varandra på ömse sidor om en gräns, tillämpas därför i allmänhet samma taxa som för samtal inom taxeområdet (bufferttaxa). Tillämpningen av bufferttaxa har väsentligt utsträckts under senare år. Den har störst betydelse för landsbygdsabbonenterna.

6. Förlängning av markeringsintervallet för närsamtal från 6 till 9 minuter.

Förändringen genomfördes den 1.4.1963. Åtgärderna enligt punkterna 3—5 har genom denna förändring fått ökad betydelse för abonnenterna.

7. Införande av huvudortstaxa.

En successiv nedsättning av avgifterna för rikssamtal i de tre lägsta avståndsklasserna till lägre belopp än de av avståndet normalt betingade har genomförts i betydande utsträckning för att förbilliga trafiken med »huvudort». Nedsättningen

har avsett samtal mellan å ena sidan område utan egentlig tätort och å andra sidan utanför området belägen huvudort, till vilken markerat trafikintresse konstaterats. Nedsättningens storlek fastställs med hänsyn till avståndet till tätorterna och sker genom förlängning av markeringsintervallet t. ex. från 45 till 90 eller 180 sekunder och från 24 till 45 eller 90 sekunder. En del av ett taxeområde kan erhålla nedsatt taxa till en huvudort och en annan del av taxeområdet nedsatt taxa till en annan huvudort.

Även denna åtgärd har stor betydelse för Norrland, särskilt dess glesbygder.

IV FORTSÄTTNING AV KOSTNADSUTJÄMNANDE ÅTGÄRDER

Ehuru såsom ovan framhållits flera åtgärder vidtagits, vilka från utjämningsynpunkt haft stor betydelse bl. a. för Norrland, är televerket medvetet om att en fortsättning av utjämnande åtgärder bör eftersträvas.

Med anledning härav har televerket tillsatt två arbetsgrupper — den ena för utredning av möjligheten att sänka kostnaderna för samtal med kommunblockets centralort — den andra för att företaga en grundlig översyn av hela taxesystemet. Utredningarna innefattar bl. a. följande frågor, som har betydelse för utjämning av telefonkostnaderna — speciellt med tanke på norrlandsproblemet.

1. Telefontaxan för samtal med centralort.

I samband med den kommunreform, som nu är under genomförande och som äsyftar en sammanslagning till totalt 280 kommunblock, vilka samtliga skall vara färdigbildade 1974, har framställningar om taxelättnader för samtal inom dessa kommunblock blivit allt talrikare.

Televerket har i linje med hittillsvarande policy vis-à-vis kommunfrågan tagit fasta på dessa önskemål.

Problemet kan uppdelas i två frågekomplex, nämligen dels den i rubrikerna angivna frågan (taxan för samtal med centralorten), dels taxan för samtal inom kommunblocken rent generellt.

Den sistnämnda frågan är av så vittgående art, att den måste innefattas i mandatet för den arbetsgrupp, som enligt ovan skall se över hela taxesystemet (se punkt 2 nedan).

Det har vid framställning rörande taxan för samtal inom kommunblocken särskilt framhållits, att abonnenter i de mera perifera delarna i många kommunblock fått ökade kommunikationskostnader i och med den pågående centraliseringen av samhällsaktiviteter till centralorten. Detta gäller icke bara i fråga om de kommunala organen utan även arbetsplatser, affärer osv. Televerkets utredning har ännu ej slutförts, men det kan i dagens läge bedömas vara en framkomlig väg att med anknytning till nuvarande taxesystem i vissa fall genomföra nedsättning av taxan för samtal med centralorten, när något eller några områden inom kommunblocket har rikstaxa för ifrågavarande trafik.

Man kan i nuvarande skede — bl. a. av ekonomiska skäl — ej ta sikte på en sänkning ända ned till närtaxa (9-minutersintervall), men viss nedsättning torde

kunna ske för trafik med centralorten inom berörda kommunblock. Härvid skulle man eftersträva en ökad jämlikhet dels inom kommunblocken, dels också kommunblocken emellan. (I detta sammanhang hänvisas till punkt III. 7 ovan angående införande av huvudortstaxa.)

Utredningen kommer att bedrivas med hög prioritet.

2. Allmän översyn av hela det nuvarande taxeyesystemet.

Den andra av de ovannämnda arbetsgrupperna kommer att utreda taxe- och debiteringsprinciper för huvudabonnemang och telefonsamtal. Mandatet täcker ett mycket vitt fält och innefattar samtliga de problem, som berörs i motionerna. Utredningen innebär, att man får beakta bl. a. följande frågor:

Vilket taxeyesystem är lämpligast ur företagsekonomisk synvinkel och med hänsyn till behovet av fortsatta taxeutjämnande åtgärder?

Hur kommer trafikintensiteten att påverkas vid ett förändrat taxeyesystem?

Hur skall kostnaderna täckas dels för genomförande av eventuella taxeändringar (ändring och komplettering av stationsutrustning, utbyggnad av telenätet m. m.), dels för det inkomstbortfall, som kan bli följden av taxeändringarna?

En utredning av denna räckvidd kräver lång tid. Samma gäller själva genomförandet, sedan beslut fattats.

V I MOTIONERNA BERÖRDA TAXEPROBLEM

Beträffande de taxeproblem, som berörs i motionerna, kan f. n. följande anföras (punkterna hänvisar till den inledningsvis gjorda sammanställningen).

1. Enhetlig telefontaxa.

1.1 Enhetlig telefontaxa för hela landet.

Införande av en enhetlig telefontaxa för hela landet skulle innebära, att lokal-taxa (1 markering oavsett samtalets längd) slopades och ersattes av upprepade markeringar med samma intervall som det, vilket skulle tillämpas för närsamtal och — oberoende av avståndet — för rikssamtal. Detta intervall måste bli betydligt kortare än nuvarande intervall för närsamtal (9 minuter). För abonnenter, som huvudsakligen ringer lokal- och närsamtal, skulle en enhetstaxa således medföra en fördyring.

Att införa enhetstaxa skulle fordra avsevärda tekniska förändringar. Bl. a. måste telefonstationerna kompletteras så, att upprepad räkning erhålls för lokalsamtal. Dessutom skulle den troliga trafikökningen nödvändiggöra utbyggnad av förbindelsenät och stationsutrustning. I dagens läge skulle kostnaderna bli så stora, att enhetstaxa ej kan anses vara ett realistiskt alternativ. Under loppet av den pågående utredningen kommer man dock att undersöka de framtida möjligheterna för en enhetstaxa.

1.2 1.3, 2 och 3. Enhetlig telefontaxa inom kommun — enhetlig rikstaxa — utjämnning av telefontaxorna — lägre taxa för samtal över längre avstånd.

Dessa punkter avser samtliga en utjämning av telefonkostnaderna men med betoning på varierande önskemål.

Förslagen förutsätter en mindre differentierad taxesättning. Ett taxesystem med färre avståndsklasser och/eller en ändring av nu gällande markeringsintervall torde vara ett mera realistiskt alternativ än en enhetstaxa för alla samtal (lokal-, när- och rikssamtal).

Dock får man vid införande av enhetlig rikstaxa räkna med fördyring för de abonnentgrupper, som företrädesvis ringer kortväga samtal.

Samtliga punkter ryms, som ovan framhållits, inom mandatet för den arbetsgrupp, som skall se över hela taxesystemet.

4. Lokaliseringspolitisk anpassning.

Motionerna avser speciellt norrlandsproblemet. Följande synpunkter på detta problem må anföras.

4.1 Telefontaxan för samtal med centralort i kommunblock.

Den utjämning, som närmare omhandlas i punkt 1 av avsnittet »IV Fortsättning av kostnadsutjämnande åtgärder», kan inrangeras bland de åtgärder, vilka speciellt kommer norrlandsabbonenterna till godo.

4.2 Samtalstaxorna mellan Norrland och övriga landet.

Denna fråga kan inte rimligen lösas utan att taxorna för samtal mellan mellersta och södra Sverige påverkas. Om man exempelvis slopade högsta avståndsklassen (gällande för samtal på förbindelser över 450 km), vilket skulle innebära att alla samtal på ett avstånd över 270 km (nuvarande undre gränsen för näst högsta avståndsklassen) skulle få en och samma taxa, skulle detta få återverkningar på avgifterna för trafiken mellan sydligaste Sverige och Stockholm och andra orter i mellan-Sverige, vilken trafik är väsentligt större än trafiken mellan Norrland och mellersta Sverige.

Frågan om samtalstaxorna mellan Norrland och övriga Sverige måste alltså ses i ett större sammanhang. Innan ställning tages i denna fråga, måste resultatet av den pågående översynen av taxesystemet i dess helhet (se andra stycket i avsnittet IV) avvaktas.

4.3 Samtalstaxorna inom Norrland.

Dellösningar, syftande till avgiftslättnader inom Norrland, synes lättare att åstadkomma. Sådana åtgärder övervägs f. n. men kräver dock omfattande utredningsarbete, bl. a. inriktat på att klarlägga dels i vilken mån den interna norrlands-trafiken vållar de högre telefonkostnaderna, dels inom vilka geografiska områden taxelättnader lämpligen bör sättas in, dels hur utfallet av olika tänkbara åtgärder blir för olika kategorier av abonnenter.

VI SAMMANFATTNING

Sammanfattningsvis må framhållas, att televerket är medvetet om att utvecklingen kräver en successiv anpassning av taxorna efter ändrade förhållanden. Tele-

verket har f. n. två arbetsgrupper, tillsatta med uppdrag att utreda vittgående frågor beträffande eventuella ändringar av nuvarande taxsystem. Dessa arbetsgrupper har tagit del av motionärernas framställningar.

En omläggning av taxsystemet i syfte att uppnå en utjämning av abonnenternas samtalskostnader förutsätter djupgående och tidskrävande trafikala, tekniska och ekonomiska undersökningar innefattande frågan hur man lämpligast skall kunna täcka dels de kostnader, som vid en taxeändring kan bli nödvändiga för ändring och utbyggnad av stationsutrustningar och ledningsnät, dels en vid en taxeändring eventuellt uppkommande inkomstminskning. En mera genomgripande förändring kan därför ej emotses förrän efter flera års utrednings- och planeringsarbete. Televerket anser dock att utan avvaktan av en sådan mer genomgripande utredning en del åtgärder bör kunna — under förutsättning att erforderliga medel ställs till disposition — vidtagas för att tillgodose vissa angelägna önskemål, nämligen utjämning av taxorna för samtal med centralorten i kommunblock, avgiftslättnader för samtal inom Norrland.

Tidpunkten för genomförandet av ovanstående taxelättnader kan icke nu närmare anges, men televerket avser att behandla dessa frågor med hög prioritet.